

کدهای "طبقه‌بندی" و کدهای "شناسائی"

در فصول قبل اشاره گردید که برای یکنواخت و منطقی کردن مندرجات اسناد تجاری، تدوین یک سیستم طبقه‌بندی کالائی قابل استفاده برای کلیه طرفهای ذی‌مدخل در امر بازرگانی بین‌المللی، حذف تشریفات زائد و متعدد در انجام یک معامله و تهیه نمائیکلاتوری که بیش از پیش قابل تطبیق با تجارت الکترونیکی باشد، از جمله عوامل تدوین «سیستم هماهنگ شده» به شمار می‌رود که شباهت‌ها و تفاوت‌هایی با سایر سیستم‌ها و جداول طبقه‌بندی کالاها دارد.

در خصوص احصاء جداول مختلف «طبقه‌بندی» و «شناسایی قلم کالا» و ارتباط آنها با «سیستم هماهنگ شده»، با توجه به اینکه تصمیم مشابهی در اجلاس کمیسیون خط‌مشی سازمان جهانی گمرک مطرح گردیده، لذا این مطلب در دو بند: الف- جداول طبقه‌بندی و شناسایی کالا (خلاصه‌ای از سند PM0332Ela مورخ آوریل ۲۰۱۳) و ب- شماره واحد محموله (UCR) (خلاصه‌ای از سند PM0333Ela مورخ آوریل ۲۰۱۳) هر دو مربوط به WCO مورد بررسی قرار می‌گیرد.

الف- جداول طبقه‌بندی و شناسایی کالا:

۱- «کمیسیون خط‌مشی» سازمان جهانی گمرک در اجلاس ۶۸ خود به هنگام بحث و بررسی

و ارائه راهکار در خصوص "سیستم طبقه‌بندی کالایی" (HS) و اینکه آیا این سیستم طبقه‌بندی باید توسعه یافته و به طبقه‌بندی کالا به صورت جزئی‌تر پردازد و یا در روند اصلاحات آن (در فواصل زمانی ۴ تا ۶ سال) تسریع شود، تصمیم گرفت که وضعیت HS به صورت فعلی (طبقه‌بندی گروه‌های کالائی در کدهای ۶ رقمی) و اصلاح آن هر ۴ تا ۶ سال حفظ شود (حداقل در کوتاه مدت)، اما از آنجایی که در سطح جهان طبقه‌بندی‌های متعدد دیگری نیز وجود دارد (حداقل ۲۵۰ نوع طبقه‌بندی کالا و خدمات)، مصوب نمود که یک مطالعه تطبیقی بین "سیستم هماهنگ شده" (HS) و سایر سیستم‌های طبقه‌بندی به عمل آید، همچنین تفاوت‌ها و مشابهت‌های کدهای «طبقه‌بندی» و «شناسایی» مشخص گردد.

با توجه به اینکه "کمیته فرعی اطلاعات مدیریت" (IMSC)، در سازمان جهانی گمرک (WCO) مسئول مسائل IT، تجارت الکترونیکی، Data Model، پنجره واحد، ... می‌باشد، لذا این وظیفه مطالعه تطبیقی بین HS و سایر طبقه‌بندی‌ها به کمیته مزبور (IMSC) محول گردید. IMSC در اجلاس ۶۴ خود (۲۰۱۳)، موضوع را با حضور اعضاء و نمایندگان از بخش خصوصی به ویژه (GS1) که بزرگترین تولید کننده Code برای بخش خصوصی و حتی سازمان ملل می‌باشد بررسی و نقشه راه ادامه کار را برای دبیرخانه WCO مشخص نمود. در این نقشه راه خواسته شده بود که "سیستم‌های طبقه‌بندی" و "طرح‌های شناسایی" توسط دبیرخانه WCO بررسی گردد. حتی یکی از نمایندگان خواهان امکان دسترسی مقام‌های کنترلی به اطلاعات شناسایی و یا کاتالوگ تهیه شده توسط بخش خصوصی شد، که ناظر (GS1) متذکر گردید این امکان وجود دارد ولی مسئله این است که این اطلاعات تا چه اندازه قابل اعتماد هستند؛

۲- دبیرخانه WCO براساس نقشه راه IMSC با سازمان‌های مختلف بین‌المللی - بین‌الدولی (از جمله UN) و خصوصی (از جمله GS1) تماس و گزارش زیر را ارائه نمود. قبل از پرداختن به برخی یافته‌های دبیرخانه، خلاصه آن در (باکس) زیر آورده می‌شود:

۱. GS1 یک سازمان خصوصی مستقر در بلژیک می‌باشد که کدهای شناسه (مثلاً برای موجودی انبار، سیستم‌های حسابداری، ...) و بعضاً رهگیری (TRACKING) و ردیابی (TRACING) ایجاد می‌کند و بیش از یک میلیون شرکت از خدمات آن استفاده می‌کنند.

خلاصه

- این گزارش خلاصه‌ای است از تحلیلی که در دبیرخانه WCO در خصوص طبقه‌بندی‌های (Classifications) کالایی متعدد و طرح‌های شناسایی (Identifications) که در سطح جهان مورد استفاده قرار می‌گیرد و جداول تطبیقی بین آنها انجام شده است.

- مطالب کلیدی:

- طرح‌های طبقه‌بندی به منظور دسته‌بندی کالاها در گروه‌های خاص با توجه به اهمیتی که برای تصمیم‌گیران مقرراتی و صنعتی (مقام‌های تصمیم‌گیر که دولتی هستند، مثلاً گمرک برای درآمد، وزارت بازرگانی برای تنظیم بازار، وزارت صنایع برای حمایت از صنعت، ...) دارند تدوین شده‌اند، در حالی که از طرف دیگر طرح‌های شناسایی، وسیله‌ای فراهم می‌کند که با آن می‌توان یک کالا را بدون ابهام و به صورت واحد، شناسایی و تعریف نمود.
- علاوه بر HS، طرح‌های طبقه‌بندی متعددی وجود دارند که برای مقاصد مقرراتی و بازرگانی است.
- جداول تطبیقی متعددی وجود دارد که می‌توان در گمرک نیز برای مدیریت خطر از آنها استفاده نمود.
- کدهای شناسایی کالا می‌تواند برای گمرک و سایر مقامات کنترلی جهت حمایت از امنیت و سلامت جامعه مفید باشد.

خلاصه

- این گزارش خلاصه‌ای است از تحلیلی که در دبیرخانه WCO در خصوص طبقه‌بندی‌های (Classifications) کالایی متعدد و طرح‌های شناسایی (Identifications) که در سطح جهان مورد استفاده قرار می‌گیرد و جداول تطبیقی بین آنها انجام شده است.

- مطالب کلیدی:

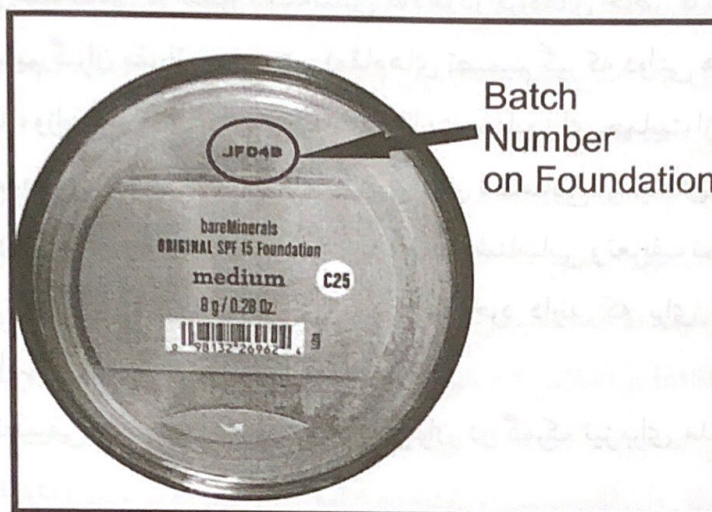
- طرح‌های طبقه‌بندی به منظور دسته‌بندی کالاها در گروه‌های خاص با توجه به اهمیتی که برای تصمیم‌گیران مقرراتی و صنعتی (مقام‌های تصمیم‌گیر که دولتی هستند، مثلاً گمرک برای درآمد، وزارت بازرگانی برای تنظیم بازار، وزارت صنایع برای حمایت از صنعت، ...) دارند تدوین شده‌اند، در حالی که از طرف دیگر طرح‌های شناسایی، وسیله‌ای فراهم می‌کند که با آن می‌توان یک کالا را بدون ابهام و به صورت واحد، شناسایی و تعریف نمود.
- علاوه بر HS، طرح‌های طبقه‌بندی متعددی وجود دارند که برای مقاصد مقرراتی و بازرگانی است.
- جداول تطبیقی متعددی وجود دارد که می‌توان در گمرک نیز برای مدیریت خطر از آنها استفاده نمود.
- کدهای شناسایی کالا می‌تواند برای گمرک و سایر مقامات کنترلی جهت حمایت از امنیت و سلامت جامعه مفید باشد.

۳- اقدامات دبیرخانه در اجرای نقشه راه IMSC:

- در این تحقیق دبیرخانه با سازمان‌های بین‌المللی مرتبط با تدوین و مدیریت استانداردها برای داده‌های مقرراتی مرزی تماس برقرار نمود. به خصوص با "بخش آماری ملل متحد" (UNSD) (که بازوی اجرایی کمیسیون آماری ملل متحد UNSC به عنوان رأس آمار جهانی است)، GS1، "کنوانسیون بین‌المللی حفظ نباتات"، "کدبندی مواد خوراکی" تبادل نظر نمود. البته دبیرخانه به هنگام تدوین Data Model از سازمان‌هایی که به نحوی با ترخیص کالا به ویژه آنهایی که از نظر محیط زیست، امنیتی، سلامتی، ... حساس هستند، نظرخواهی کرده بود.
- یافته‌ها:

- تفاوت ماهوی و مفهومی بین «کدهای شناسایی» و «کدهای طبقه‌بندی»، امر بسیار مهمی است. یک کد طبقه‌بندی ارتباط قلم کالا با سایر اقلام، اعم از مشابه یا غیرمشابه

را نشان می‌دهد (مثلاً اسب، استر، ... از خانواده equine و یا گاو از خانواده (Bovinae). درحالی‌که یک کد شناسایی برای یک قلم کالا اختصاص یافته و به صورت روشن و جداگانه آن را نشان می‌دهد، مثلاً داروی آنتی‌بیوتیک دارای (Batch no) و یا (دارای شماره سریال ...) در واقع کدهای شناسه واحد (UNIQUE) بوده و به یک مورد خاص مربوط می‌شود.

Batch Number

- کدهای طبقه‌بندی معمولاً سلسله‌مراتبی^۱ با طرح‌های عددی نشان دهنده طبقات یا طبقات فرعی اقلام می‌باشند (مثلاً ۴۰/۰۱ کائوچوی خام ۴۰/۰۲ کائوچوی سنتتیک، ...). از جانب دیگر کدهای شناسایی براساس اصل واحد بودن (Uniqueness) هستند (انطباق و یکسانی بین کد و قلم). یک کد طبقه‌بندی کالا در جای دادن کالا به گروه‌های مجزا و غیرقابل تداخل به منظورهای بازرگانی و تصمیم‌گیری‌های مقرراتی کمک می‌کند، ولی کدهای شناسایی در رهگیری (Tracking) و عملیات حسابداری می‌تواند مفید باشد.

- به عنوان مثال بخشی از یکی از فصل‌های HS برای نشان دادن سلسله‌مراتبی بودن (ارتباط سیستمی بین یادداشتهای متن شماره، ...) آورده می‌شود.

Chapter 9 Coffee, tea, maté and spices

Note.

1- Mixtures of the products of headings 09.04 to 09.10 are to be classified as follows :

- (a) Mixtures of two or more of the products of the same heading are to be classified in that heading;
- (b) Mixtures of two or more of the products of different headings are to be classified in heading 09.10.

The addition of other substances to the products of headings 09.04 to 09.10 (or to the mixtures referred to in paragraph (a) or (b) above) shall not affect their classification provided the resulting mixtures retain the essential character of the goods of those headings. Otherwise such mixtures are not classified in this Chapter; those constituting mixed condiments or mixed seasonings are classified in heading 21.03.

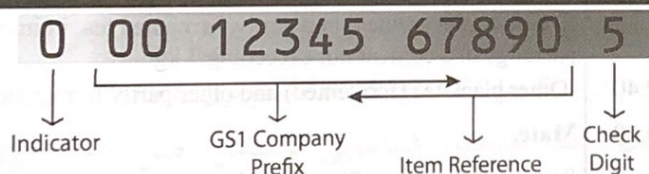
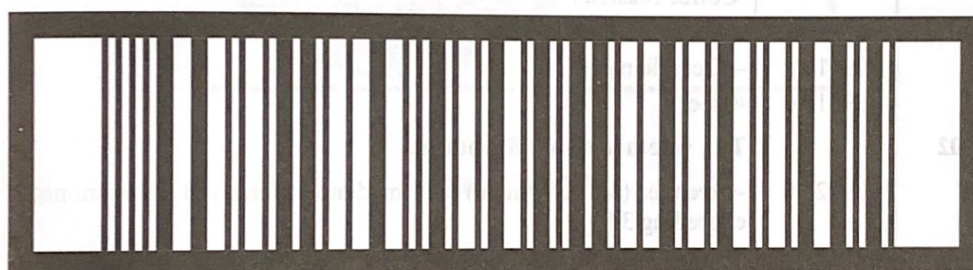
2.- This Chapter does not cover Cubeb pepper (Piper cubeba) or other products of heading 12.11.

Heading	H.S. Code	
09.01		Coffee, whether or not roasted or decaffeinated; coffee husks and skins; coffee substitutes containing coffee in any proportion.
		-Coffee, not roasted :
	0901.11	-- Not decaffeinated
	0901.12	-- Decaffeinated
		-Coffee roasted :
	0901.21	-- Not decaffeinated
	0901.22	-- Decaffeinated
	0901.90	-Other
09.02		Tea, whether or not flavoured.
	0902.10	-Green tea (not fermented) in immediate packings of a content not exceeding 3 kg
	0902.20	-Other green tea (not fermented)
	0902.30	-Black tea (fermented) and partly fermented tea, in immediate packings of a content not exceeding 3 kg
	0902.40	-Other black tea (fermented) and other partly fermented tea
09.03	0903.00	Maté.
09.04		Pepper of the genus Piper; dried or crushed or ground fruits of the genus Capsicum or of the genus Pimenta.

HS Code (Classification Code)

کد شناسایی محصول GTIN (Global Trade Item Number) (شماره قلم تجارت جهانی):
 GTIN برای شناسایی یک قلم کالا که در خصوص آن نیازی برای بازیافت اطلاعات از
 پیش تعریف شده وجود دارد مورد استفاده قرار می‌گیرد. این شماره‌ها عمدتاً به وسیله
 صاحبان برند براساس اصول واحد بودن (Uniqueness) که توسط GS1 تعیین می‌شود به

کالا اختصاص می‌یابد. به وسیله این کدهای شناسایی کالا، این امکان بالقوه به منظور تسهیل و کاهش اطلاعات مقرراتی که به وسیله بخش تجارت باید ارائه شود فراهم می‌گردد. این امکان منافع زیادی هم برای گمرک و هم برای بخش تجارت دارد. اگر به اقلام کالا بتوان یک کد شناسایی واحد اختصاص داد، پایگاه‌های اطلاعاتی (Data Bases)، می‌توانند اطلاعات مربوط به طبقه‌بندی قلم کالا تحت سیستم‌های مختلف طبقه‌بندی را ذخیره کنند و این اجازه را به بازرگان بدهند تا اطلاعاتی را که در جریان کار بازرگانی مورد نیاز است در هر زمان به سهولت بازیافت و مورد استفاده قرار دهد. هنگامی که یک کد شناسایی کالا در دیتاهای پایگاه‌های اطلاعاتی (Data Bases) گمرک وجود داشته باشد، این امر به شناسایی و تشخیص دقیق ماهیت کالا حتی مدت‌ها پس از اینکه کالا از گمرک ترخیص شده و در جریان توزیع قرار گیرد کمک خواهد نمود. به علاوه بسته به موقعیتی که صاحب برند در مدیریت GTIN به دست می‌آورد، این اقدام برای مبارزه با نقض مالکیت فکری و جعل و اغفال از نام برند مفید می‌باشد.

Global Trade Item Number (GTIN)

۴- همان‌طور که قبلاً بیان گردید، هدف این مطالعه (براساس نقشه راه تدوینی IMSC طبق دستور کمیسیون خط‌مشی)، بررسی سیستم‌های مختلف طبقه‌بندی و تطبیق بین آنها و کدهای شناسایی بود. دبیرخانه در ادامه مطالعه به این نتیجه رسید که برای روشن شدن موضوع، دو مسئله طبقه‌بندی و شناسایی باید کاملاً مشخص و باید به خاطر داشت که این دو موضوع جداگانه (گرچه در مواقعی ممکن است برای هرکدام مفید باشد) می‌باشند. با توجه به اینکه دنباله متون تا حدودی زیاد و تکراری و از این

به بعد به جداول تطبیقی طبقه‌بندی اشاره شده، لذا قبل از ارائه جداول تطبیقی به رؤس چند مطلب از سند صدرالاشاره پرداخته می‌شود:

- مطالعه تطبیقی بر طرح‌های طبقه‌بندی متمرکز است و نه بر طرح‌های شناسایی، زیرا چنین انطباقی بین سیستم‌های طبقه‌بندی و شناسایی وجود ندارد.
- برخی از سیستم‌های طبقه‌بندی صرفاً برای تحلیل‌های اقتصادی و بازرگانی است حال آن که بعضاً برای تصمیم‌گیران مقرراتی (گمرک، بازرگانی، صنعتی، ...) می‌باشد.
- طبقه‌بندی‌های مقرراتی، تنها مورد نیاز برخی از سازمان‌های کنترلی نمی‌باشد، زیرا برخی از این سازمان‌های کنترلی مرزی به اطلاعات دیگری از جمله شناسایی کالا (شماره‌های واحدی که توسط صنعت به کالا داده می‌شود)، نام‌های کالا (از جمله برخی از طبقه‌بندی‌ها که به نام علمی، نام برند، نام‌های تخیلی، ... می‌پردازند)، مشخص‌کننده و نشان‌دهنده دقیق یک محصول (شماره‌های واحد محصول، Batch Numbers در مورد دارو و برخی خوراکی‌ها، شماره سریال سازنده، ...)، ترکیبات محصول از جمله اجزاء فعال، مصرف نهایی محصول، مشخصات کالا، گروه‌بندی محصول، ... نیاز دارند. بنابراین، این نیازهای اطلاعاتی از سیستم مختلف طبقه‌بندی و شناسایی حاصل می‌شود.
- از میان اقسام مختلف اطلاعات و تدوین جداول، طرح‌های شناسایی‌کننده مهمترین هستند، زیرا این کدها و اطلاعات دروازه‌ای برای ایجاد و ذخیره انواع دیگر اطلاعات می‌باشند. به همین دلیل است که بخش صنعت، طرح‌های شناسایی محصول مثل GTIN تهیه شده توسط GS1 را مورد استفاده قرار داده است. GTIN که یک کد شناسایی محصول و تدوینی GS1 و مشخص‌کننده نام شرکت تولیدکننده، شرکت صادرکننده، ارقام برای چک کردن محصول است با هیچ سیستم طبقه‌بندی دیگر از جمله HS قابل تطبیق نیست.
- بخش آماری ملل متحد (UNSD) که آمار معاملات جهانی تجارت (کالا و خدمت) را تهیه می‌کند، در درجه اول برای طبقه‌بندی داده‌ها به سیستم هماهنگ شده (HS) متکی است. این اطلاعات به صورت Online برای تجزیه و تحلیل جهانی بر روی وب‌سایت [Http://comtrade.un.org/default.aspx](http://comtrade.un.org/default.aspx) قابل دسترسی است.
- (Global Product Classification) GSP و UNSPSC، دو سیستم طبقه‌بندی جایگزین هستند که هر دو به وسیله GS1 اداره می‌شوند. UNSPSC متعلق به «برنامه توسعه ملل متحد» (UNDP) می‌باشد، که اداره آن به GS1 (اداره مرکزی GS1 در ایالات متحده است) واگذار گردیده است.

UNSPSC = 39101601

level	hierarchy	category code	name
1	Segment	39	Electrical Systems and Lighting and Components and Accessories and Supplies
2	Family	10	Lamps and Lightbulbs and Lamp Components
3	Class	16	Lamps and Lightbulbs
4	Commodity	01	Halogen Lamps

UNSPSC

● GS1 کدهای شناسایی کالا را تدوین می‌کند (GTIN) و این کدها برای محصولات منفرد متعلق به شرکت‌های مختلف است. سازندگان، خرده فروشان، توزیع کنندگان و بنکداران اطلاعات به روز درباره کاتالوگ کالا به منظور رهگیری، حسابداری، خرید و فروش و فعالیت‌های قیمت گذاری کالا نیاز دارند. با توجه به اینکه میلیون‌ها کالا توسط صدها هزار شرکت نزد GS1 به ثبت رسیده و این کالاها بوسیله هزاران خرده فروش، عمده فروش و توزیع کننده به فروش می‌رسد، اطلاعات اولیه دقیقی باید نگهداری و بین تمام پایگاه‌های اطلاعاتی آنها به مشارکت گذاشته شود. قیمت کالا، تاریخ انقضاء، موجودی انبار باید همزمان بین شرکت و کامپیوترهای آنها هماهنگ و توزیع شود و این تسهیلات را GS1 فراهم می‌کند (توسط شبکه GDSN).

● در تجارت جهانی، چاره‌ای جز به کارگیری "سیستم هماهنگ شده" (HS) نیست، زیرا این سیستم طبقه‌بندی اساس اولیه برای تعرفه و نرخ‌گذاری، مذاکرات تجاری و گزارش آماری است. به هر حال برخی از مقامات ممکن است اطلاعات ریزتری نیاز داشته باشند. در برخی از تولیدات (مثلاً محصولات دارویی و پزشکی)، نیاز به شناسایی محصول (Batch No) وجود دارد که از HS قابل حصول نیست و لذا مقامات می‌توانند برای آنها به عنوان کدهای اجباری مقرراتی وضع نمایند.

جدول ذیل یافته‌های اولیه در خصوص سیستم‌های مختلف طبقه‌بندی است که مورد مطالعه قرار گرفته است:

ردیف	نام طبقه‌بندی	هدف از طبقه‌بندی	ملک	انطباق با HS	ملاحظات
۱	کد استاندارد کالا و خدمات سازمان ملل (UNSPSC)	مدیریت تدارکات، تجزیه و تحلیل میزان مصرف، ارائه کانالوک برخط (ON LINE)	برنامه توسعه ملل متحد (UNDP)	به صورت غیرمستقیم و از طریق HS با SITC تطبیقی دارد	کدگذاری مزبور به وسیله GSI آمریکا از طرف UNDP مدیریت می‌شود. این سیستم یک استاندارد جهانی و باز برای طبقه‌بندی کالا و خدمات در بخش صنعت و مبتنی بر یک طرح طبقه‌بندی سلسله‌مراتبی در ۵ سطح مشخص‌کننده بخش، خانواده، طبقه، کالا و وظیفه بازرگانی می‌باشد.
۲	کد طبقه‌بندی جهانی محصول (GPC)	ارائه یک چارچوب جهانی برای گروه بندی اقلام تجاری	GSI	به صورت غیرمستقیم و از طریق HS با SITC تطبیقی دارد	کدگذاری مزبور دارای ساختار با جزئیات و غیرسلسله‌مراتبی است. UNSPSC و GPS، مکمل یکدیگر اما تداخلی در پوشش موضوع بین این دو نیست. تدوین یک جدول تطبیقی بین آنها می‌تواند برای صنعت مفید باشد.
۳	طبقه‌بندی براساس گروه‌های عمده اقتصادی BEC (The Broad Economic Categories)	به وسیله کدهای آن می‌توان داده‌های تجاری را به گروه‌های نهایی مصرف که مورد نیاز سیستم حساب‌های ملی (SNA) است، تبدیل نمود.	بخش آماری ملل متحد (UNSD)	انطباق با HS از طریق تطبیق با SITC امکان پذیر است.	BEC از طریق تطبیق با SITC و CPC به گروه‌های در مجموع می‌توان بخش‌های فرعی CPC را به گروه‌های تطبیق داد.
۴	طبقه‌بندی مرکزی محصول (CPC)	CPC به منظور حمایت از برنامه هماهنگ کردن فعالیت‌های طبقه‌بندی موجود ملل متحد، کمیسیون اروپایی و سایر نهادها می‌باشد که این هماهنگی از طریق یک سیستم طبقه‌بندی مختلف و جداگانه اما مرتبط فعالیت‌های اقتصادی، کالاها و خدمات انجام می‌شود	بخش آماری ملل متحد (UNSD)	کاملاً با HS 2002 انطباق داده شده است. اساساً بخش کالایی CPC و SITC با HS چاپ ۹۶ انطباق داده شده که فعالیت بیشتر در حال انجام است.	CPC به نقش حساب‌های ملی به عنوان وسیله‌ای برای هماهنگی آمار اقتصادی کمک می‌کند. این سیستم پایه جمع‌آوری آمارهای اساسی از طریق طبقه‌بندی‌های اصلی به طبقه‌بندی استاندارد برای تحلیل‌های اقتصادی را فراهم می‌آورد. هر بخش فرعی در قسمت CPC ۴ تا ۰ مساوی یک یا جمع چند ردیف HS می‌باشد. هیچ جدول تطبیقی بین قسمت‌های ۵ تا ۹ CPC و وجود ندارد زیرا این قسمت‌ها مربوط به طبقه‌بندی HS خدمات است و HS کالا.

ردیف	نام طبقه‌بندی	هدف از طبقه‌بندی	مالک	انطباق با HS	ملاحظات
۵	طبقه‌بندی بین‌المللی استاندارد صنعتی (ISIC)	(ISIC) برای فعالیت‌های اقتصادی است در حالی که CPC طبقه‌بندی کالاها و خدمات است.	بخش آماری ملل متحد (UNSD)	در حال حاضر انطباق بین HS و ISIC از طریق جدول تطبیقی بین CPC و ISIC وجود دارد.	سازمان ملل ارتباط نزدیکی با WCO در خصوص طراحی نمائنگلاتور (جدول طبقه‌بندی) دارد. از بدو ایجاد BTN (نمائنگلاتور تعریفی بروکسل) تا CCCN، پیوسته یک توافق کامل بین این دو نهاد بین‌المللی وجود داشته است. نماینده UNSD در جلسات HS شرکت تا از انطباق دو سیستم اطلاع حاصل شود.
۶	طبقه‌بندی استاندارد تجارت بین‌المللی (SITC)	SITC در تجزیه و تحلیل‌های تجارت بین‌المللی کالا توسط کشورها و سازمان‌های بین‌المللی مورد استفاده قرار می‌گیرد.	بخش آماری ملل متحد (UNSD)	کاملاً با HS تطبیق داده شده است. از نظر ساختار و اصول شبیه HS است.	این یک سیستم طبقه‌بندی مبتنی بر خواص خطرناک ذاتی مواد شیمیایی می‌باشد. دستورات مرتبطی با مواد شیمیایی خطرناک برای اقدامات احتیاطی و جلوگیری از زیان‌های جسمی و سلامتی دارد.
۷	سیستم هماهنگ شده جهانی برای طبقه‌بندی و برچسب‌زنی مواد شیمیایی (GHS)	این سیستم برای مشخص شدن مواد سمی و مضر برای سلامتی، جسم و محیط زیست ایجاد شده است و به این منظور داده‌های قابل دسترسی مواد شیمیایی به منظور انطباق با ضوابط تعریف شده خطرناک را مورد استفاده قرار داده؛ اقدامات حفاظتی که از طریق برچسب‌زنی و درج اطلاعات انجام می‌شود.	سازمان ملل (UN)	ترکیبات مختلف مربوط به کدهای HS می‌تواند طبقه‌بندی و داده‌های حفاظتی مختلف در (GHS) باشد. ایجاد جدول تطبیقی بین این دو سیستم امکان‌پذیر نیست.	حتی چارچوب استانداردهای امنیتی سازمان جهانی گمرک نیاز به طبقه‌بندی جداگانه مواد خطرناک جدا از کدهای HS را به رسمیت شناخته است
۸	کدهای بین‌المللی کالاهای خطرناک دریایی (IMDG)	به عنوان یک کد بین‌المللی یکسان برای حمل کالاهای خطرناک از طریق دریا بوده و شامل این مواد به عنوان پسته‌بندی برای جابجایی کانتینر و چیدن کالا در درون کانتینر می‌باشد.	سازمان بین‌المللی دریانوردی (IMO)	امکان انطباق با HS وجود دارد ولی در حال حاضر عملی نیست	

ردیف	نام طبقه‌بندی	هدف از طبقه‌بندی	مالک	انطباق با HS	ملاحظات
۹	طبقه‌بندی پسماندها تحت کنوانسیون بازل درخصوص کنترل جایجایی فرامیزی پسماندهای سمی	طبقه‌بندی پسماندهایی که باید کنترل شوند در ضمیمه ۱ کنوانسیون بازل تعریف شده است. این پسماندها به جریان‌های پسماند بازرش کدبندی Y1 تا Y18 تقسیم شده‌اند. پسماندهایی که دارای مواد هستند می‌توانند به Y45 و Y49 تقسیم شوند. ضمیمه II شامل پسماندهایی می‌شوند که باید ملاحظات در مورد آنها رعایت شود. Y46 پسماندهای جمع‌آوری شده از منازل هستند. Y47 در خصوص پسماندهایی است که از سوزاندن زباله خانگی ایجاد می‌شود. در حالی که مشخصات سمی آنها با کد کالایی مواد خطرناک UN هماهنگ شده‌اند، جداول پسماندهای خطرناک در ضمیمه VII دارای کدهای طبقه‌بندی جداگانه‌ای هستند.	دیرخانه کنوانسیون بازل	امکان داشتن یک کد HS برای هر ترکیب در پسماندهای جاری یا پسماندهای دارای مواد وجود دارد. اما داشتن کد HS برای تمام انواع پسماندها عملی است.	تمرکز کنوانسیون بر روی حمایت از سلامتی انسان ناشی خطرات جایجایی پسماندهای خطرناک و سمی است. متن و ضمیمه به طبقه‌بندی کالاها مبتنی و براساس مشخصات سمی آنها اختصاص داده شده؛ ممکن است منطقی نباشد که کوشش شود کدهای فرعی جداگانه‌ای در HS برای انواع مختلف پسماندها ایجاد شود.
۱۰	طبقه‌بندی کدکس غذاها و خوراک حیوانات	طبقه‌بندی CODEX شامل انواع غذاها و خوراک دام بوده و به این منظور تدوین شده که لیست کاملی از غذاهای مرسوم در تجارت و نا آنجاکه امکان دارد طبقه‌بندی آنها را ارائه دهد.	CODEX Alimentarius	کاملاً انطباق داده شده است.	این سیستم طبقه‌بندی مبتنی بر یک طبقه تعریف دلبخواهی از گروه‌های غذایی و کدبندی آنها است.

نتیجه: همانطور که گفته شد مسأله اصلی این است که آیا امکان بسط HS و پرداختن به جزئیات بیشتر برای طبقه‌بندی کالا و انطباق آن با سایر سیستم‌های طبقه‌بندی وجود دارد؟ چون خط‌مشی و سرنوشت "سیستم هماهنگ شده" HS معمولاً در "کمیسیون خط‌مشی" و "شورا" مشخص می‌شود و با توجه به اینکه در رویه "پنجره واحد" سازمان‌های کنترلی متعددی وجود دارند که هر کدام حسب وظایف ذاتی خود از طبقه‌بندی‌های مختلفی استفاده می‌کنند و با عنایت به اینکه "پنجره واحد" زیر نظر کمیته فرعی اطلاعات مدیریت (IMSC) بررسی می‌شود، لذا تحقیق در این موضوع به این کمیته محول گردید و کمیته نیز با تدوین "نقشه راه" به دبیرخانه دستور بررسی را داد. دبیرخانه سازمان جهانی گمرک نیز بدو با تقسیم سیستم‌های کدبندی به دو گروه عمده Classification و Identification و توضیح مختصری در مورد هر کدام نهایتاً اقسام سیستم‌های طبقه‌بندی Classification را که اهمیت جهانی دارند در ۱۰ مورد احصاء نمود که جدول آن ارائه گردید. ادامه بررسی و تصمیم و اینکه آیا باید HS برای افزایش توان گمرکات به منظور تحکیم کنترل‌ها و مبارزه با تخلفات و به ویژه نقض مالکیت فکری و همچنین انطباق بیشتر با سایر سیستم‌های طبقه‌بندی مورد استفاده سازمان کنترلی مستقر در "پنجره واحد" اقدامات جدیدی انجام دهد، منوط به بررسی در "کمیته فرعی اطلاعات مدیریت" و تصمیم "کمیسیون خط‌مشی" و "شورا" است.

نگارنده معتقد است:

I- در حال حاضر سازمان‌های دولتی که به نحوی به طبقه‌بندی کالا نیاز دارند، سیستم‌های مختلف بین‌المللی طبقه‌بندی کالا را مورد استفاده قرار می‌دهند. مثلاً بانک مرکزی یا مرکز آمار برای آمارهای کلان اقتصادی در سیستم حساب‌های ملی (SNA) از نمائکلاتور (سیستم طبقه‌بندی) CPC و BEC استفاده می‌کند. مرکز آمار ایران پس از اینکه آمار بازرگانی خارجی (که توسط گمرک و براساس کدبندی HS تهیه می‌شود) را از گمرک اخذ نمود برای اعلام به UNSD (بخش آمار ملل متحد) نمائکلاتور SITC را مورد استفاده قرار می‌دهد. وزارت دارایی (سازمان امور مالیاتی) برای اختصاص کد اقتصادی و تعیین رشته فعالیت از سیستم طبقه‌بندی ISIC سود می‌برد؛ گمرک و وزارت صنعت، معدن و تجارت نیز برای تنظیم مقررات تجارت خارجی و ورود و صدور کالا، اولویت‌بندی کالاهای وارداتی، تعیین حقوق ورودی، ... سیستم هماهنگ شده را به کار می‌برند. همچنین سازمان‌های مختلف بین‌المللی نیز ضمن تدوین سیستم‌های طبقه‌بندی مورد نظر خود (مثل کنوانسیون سلاح‌های شیمیایی، کنوانسیون بازل برای طبقه‌بندی پسماندهای زیان بخش برای سلامت انسان، UNEP برای حفاظت از لایه اوزون، پروتکل مونترال، ...) برای کنترل آنها در مرزها، با همکاری WCO آنها را به کدهای HS تبدیل و برای اجرا به گمرکات اعلام

می‌نمایند. چون این سیستم‌های طبقه‌بندی هرکدام دارای اهداف و اولویت‌های خاص خود هستند، لذا تاکنون امکان ادغام آنها و یا بسط یکی از آنها به منظور پوشش کلیه موارد و مورد نیاز و تهیه یک نمانکلاتور جامع که برآورنده کلیه نیازها باشد فراهم نگردیده و همانطور که ذکر گردید بیش از ۲۵۰ نمانکلاتور طبقه‌بندی کالا وجود دارد، ولی روی هم رفته بین برخی از آنها جدول تطبیقی وجود دارد، که مختصری از آنها در جدول قبل درج گردید. نکته حائز اهمیت این است که سیستم‌های طبقه‌بندی منحصر به موارد مندرج در جدول ارائه شده نیست و مثلاً سیستم طبقه‌بندی "CAS" یا Chemical Abstracts Service وجود دارد که بیش از یکصد میلیون مواد و ترکیبات شیمیایی را نام برده است.

II- همانطور که در گزارش دبیرخانه آمده باید بین طبقه‌بندی (Classification) و شناسایی (Identification) تفاوت قائل شد. با توجه به بحث‌هایی که اخیراً درباره بسط و توسعه HS و یا ایران کد، کد شبنم، بارکد، ... مطرح گردیده:

- مقامات کنترلی مرزی و تصمیم‌گیر معمولاً به طبقه‌بندی نیاز دارند، گرچه بعضاً به کدهای شناسایی یکتا (مثل وزارت بهداشت به شناسه دارو، دفاع به شماره سریال اسلحه، راهنمایی رانندگی به شماره یکتایی سریال موتور، شاسی، ...) نیز نیاز دارند.

- کدبندی‌های شناسایی فوق‌العاده اهمیت دارند و معمولاً برای Tracing و Tracking می‌باشند. کدهای شناسایی در موارد زیادی مورد نیاز سازمان‌های کنترلی هستند؛ مثلاً گرچه دارو در شماره ۳۰۰۳ یا ۳۰۰۴ و یا اتومبیل سواری در ردیف ۸۷۰۳ طبقه‌بندی می‌شوند (که از دید مقامات کنترلی بر صدور مجوز، تعیین شرایط ورود، اخذ حقوق و عوارض و مالیات بر ارزش افزوده کافی است) ولی همین مقامات به کدهای یکتای شناسه کالا نیز نیاز دارند؛ مثلاً وزارت بهداشت به Batch No، یا ...

- کد شناسه که معمولاً یکتا و مخصوص یک قلم خاص کالا می‌باشند (برخلاف کدهای طبقه‌بندی که به گروه کالا تعلق می‌گیرد) اغلب بر روی کالا موجود است و نیازی به درج آنها توسط سازمان‌های محلی نیست. مثلاً شماره بچ دارو یا سریال موتور و شاسی اتومبیل. در گمرک نیز به این شماره‌های شناسه توجه می‌شود مثلاً شماره سریال شاسی و موتور ماشین‌آلات راهسازی و اتومبیل در روی پروانه درج می‌گردد و یا اگر پروانه مربوط به بیش از یک قلم باشد به منظور شناسایی بعدی و اعلام به راهنمایی و رانندگی، گواهی‌های جداگانه برای هر قلم صادر می‌گردد تا رهگیری بعدی آن میسر گردد.

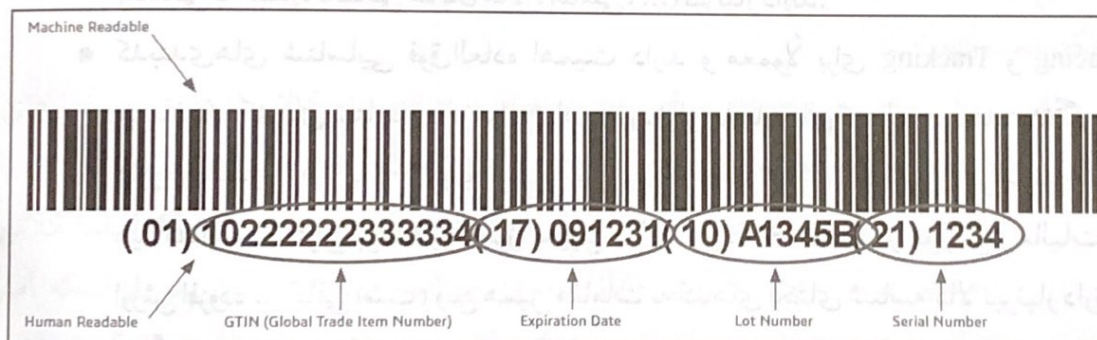
- کدهای شناسه یکتا به جز کالاهایی که با جان مردم ارتباط دارند (دارو، مواد خوراکی، ...) و یا مسائل امنیتی مطرح است (اسلحه، مواد مخدر، ...) مورد نیاز مقامات کنترلی نیست. بلکه

برای حفظ منافع واحدهای صنفی و تولیدی (مثل جلوگیری از تقلب و جعل برند، رهگیری، تسهیل معامله، تعیین قیمت، موجودی انبار، ...) است. لذا با ضوابط خاص محلی و توسط بخش خصوصی تهیه و اغلب بر روی کالا (حتی بهنگام ورود) وجود دارد و ایجاد کد شناسه مجدد برای آنها نیاز نیست.

- کدهای طبقه‌بندی معمولاً توسط مقامات دولتی و تصمیم‌گیر (از جمله سازمان ملل متحد) تهیه می‌شوند و اغلب بین‌المللی است ولی کدهای شناسه علاوه بر Unique بودن اغلب توسط بخش خصوصی تولید می‌شود، گرچه می‌تواند بعداً به محل فروش اطلاع و فعال شود، لذا به جزیک مورد بین‌المللی، در اکثر موارد محلی است گرچه می‌تواند برای کشورهای هدف نیز فعال شود.

- امکان ادغام کدهای "طبقه‌بندی" و "شناسه واحد" به لحاظ اختلاف موضوع مقدور نبوده و در سطح بین‌المللی نیز (حسب تحقیقات بعمل آمده) وجود ندارد.

- کدهای شناسه چون اغلب برای حفظ منافع بخش خصوصی است، لذا باید توسط خود آنها اقدام شود و دولت جز در موارد معدود (سلامتی و امنیتی) نباید ورود کند.

Unique Device Identification (UDI)

GS1-

GS1 یک مجمع غیرانتفاعی بین‌المللی با اعضای در بیش از ۱۰۰ کشور می‌باشد. وظیفه آن، طراحی و اجرای استانداردهای جهانی به منظور کارایی و شفافیت در زنجیره عرضه و تقاضای بین‌المللی است. فعالیت و تجربه این سازمان بیش از ۴۰ سال است و اداره مرکزی جهانی آن در بروکسل (پایتخت بلژیک) است. بارکد و همچنین کدهای شناسایی کالا و همکاری با سازمان ملل در مورد UN-EDIFACT، ... از فعالیت‌های این سازمان است.

استاندارد و بارکدهای آن مورد استفاده بیش از ۱۰۰۰۰۰۰ شرکت در سطح جهان بوده و لذا زبان جهانی کسب و کار و مرکز اصلی کدگذاری برای شناسایی کالا است. شماره جهانی قلم تجاری (GTIN) از مهمترین دستاوردهای آن است که برای شناسایی هر قلم کالای مبادله شده (از نظر ارزش، سفارش، فاکتور) مورد استفاده قرار می‌گیرد.

ب- شماره واحد محموله UCR

در ژوئن ۲۰۰۴، سازمان جهانی گمرک توصیه نامه "شماره واحد محموله UCR" برای مقاصد گمرکی را تصویب نمود. در مقدمه توجیهی توصیه نامه آن را برای امنیت و تسهیل تجارت بین‌المللی، کارایی و اثربخشی گمرکات و نیز افزایش همکاری بین گمرکات به منظور تسهیل تجارت قانونی موثر دانسته است. UCR یک شناسه حداکثر ۳۵ رقمی است و از مبدا حرکت کالا تا مقصد هم به عنوان اطلاعات و هم به عنوان سند و آنچه مورد نیاز گمرک است را پوشش می‌دهد. یعنی به جای ارائه اطلاعات به منظور اظهار کالا به گمرک و نیز ارائه اسناد پشتیبانی‌کننده اظهار، این شماره به گمرک داده می‌شود و اطلاعات مورد نیاز گمرک برای ترخیص در صفحه ظاهر می‌شود. ضمن اینکه این شماره برای رهگیری وردیابی (Tracking and Tracing) نیز مورد استفاده است. در توصیه نامه قید گردیده که شناسه واحد براساس استانداردهای ایزو ۱۵۴۵۹ بخش ۱ و ۲ باید باشد.

مسئله UCR از بدو تصویب در سال ۲۰۰۴ یکی از بحث‌های مکرر در جلسات WCO بوده است، همچنین یکی از آیت‌های مورد بررسی در اجلاس ۶۵ کمیسیون فرعی اطلاعات مدیریت در سال ۲۰۱۳ می‌باشد؛ علیرغم تمام اهمیت تاکنون پیشرفت قابل ملاحظه‌ای نداشته است. لذا از کمیته مزبور خواسته شده که راجع به پیشرفت کار و اهمیتی که دارد در خصوص آن بحث و بررسی شود و همچنین از اعضاء خواسته شده، مثال‌های زنده‌ای از بکارگیری آن ارائه و در صورت نیاز پیشنهاد اصلاح توصیه نامه ارائه گردد.

۲

مجموعه مرجع گمرک و تجارت

چاپ چهارم
4th IMPRESSION

شرکت چاپ و نشر بازرگانی

مکت در مکس

آشنایی با سیستم هماهنگ شده
توصیف و کدگذاری کالا

مهرداد جمال ارونقی